ఇద్దరు అబలలు

దర్భా భాస్కరం

మెటర్నిటీవార్డులో నైట్‌డ్యూటీచేస్తున్న నర్సు రాధ: రాత్రి పన్నెండుగంటలు దాటిన ఆ వేళప్పుడు—'రోగుల్నందర్నీ' నాలుగోసారి పరిశీలించుకొని కారిడర్ పక్కని కిటికీ దగ్గర స్టూల్ వేసుకొని కునికిపాట్లు పడుతోంది. రోగులు! రోగులు! — వీళ్ళు రోగులెట్లా అయ్యారో ఆమెకి అర్థంగాదు. ఏవార్డులోనో అయితే రోగులనబడే పేషెంట్లు నిజంగా రోగంతో వచ్చివుంటారు. ఈ మెటర్నిటీవార్డులో చేరినవాళ్ళు రోగులెట్లా అవుతారు! చక్కగా పెళ్ళిళ్ళు చేసుకొని, సుఖంగా భర్తల్తో కాపరాలుచేస్తూ, అందరి అభిమానాల్నీ, ఆశీస్సుల్నీ చూరగొంటూ, —కనడానికి వస్తారు, హాస్పిటల్‌కి. బంధువుల్నీ, అభిమానించేవాళ్ళని, ఈ పురిటిరొంపి చాకిరీలో దింపకుండా ఉండటానికి, "డబ్బు పారేసి" సుఖంగా ప్రసవించడానికి, డాక్టర్ల జ్ఞానాన్నీ, నర్సుల చాకిరీని కొనుక్కోడానికి, హాస్పిటల్‌లోకి తయారవుతారు!— ఇది కాస్త అవగానే ఎవరిదార్న వాళ్ళు, బోసినవ్వుల్తో కంకళ్ళాడే పాపల్ని ఎత్తుకొని, ప్రేమ ఫలాన్ని చూపించుకొని ప్రేమని పొందడానికి ఎవరి గూట్లోకి వారు వెడతారు. డబ్బిచ్చి కొనుక్కున్న ఈ డాక్టర్ల జ్ఞానంగాని, నర్సుల సేవగాని ఎవరికీ—ఎంతోకాలం జ్ఞాపకం ఉండవు!—వీళ్ళనిట, ప్రేమించాలిట!— చీఫ్ సర్జన్ శీలవ్ చెప్పే మాటలు రాధ మనస్సులో మెదిలేయి "......నువ్వు చేసేపని—తల్లికి బిడ్డని చూపిస్తున్నావు: అంటే లోకంలో అన్నిటికన్నా ఉత్కృష్టమైన ప్రేమకి బీజం వేస్తున్నావు. ఇది ప్రేమించడంద్వారా మాత్రమే సాధ్యమమ్మా. ఇక్కడ ఉద్యోగంచేస్తున్నానన్నమాట ఎంత త్వరగా మరిచిపోతే అంత మంచిది: ప్రేమించు. తల్లిని ప్రేమించు; పిల్లని ప్రేమించు. ఏ ప్రేమే ఆ తల్లీ పిల్లలమధ్య వృద్ధిచెందేటట్టు ప్రేమించు"

"రాధా!' వీపుమీద చెయ్యిపడింది.

జోడు చప్పుడేనా వినిపించలేదు రాధకి. నైట్ డ్యూటీ డాక్టరు మిస్ కమల హఠాత్తుగా వచ్చి తట్టింది.

'ఎస్, మేడమ్' రాధ కంగారుగా లేచినించుంది.

'రౌండ్స్ అయిపోయాయా?'

'అయిపోయాయి మేడమ్."

"ఆ ఇరవైఆరోబెడ్ అమ్మాయి కెలా ఉంది?'

'ఇంప్రూవవుతోంది మేడమ్.'

'జాగర్తగా కనిపెట్టుండు—ఏం?'

'ఎస్, మేడమ్'

జోడు చప్పుడుచేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది డాక్టర్. కారిడర్ పక్కన ఆవిడకి రెస్టురూమ్ ఉంది. అందులో పడుకుంటుంది, హాయిగాను. రాధకి తెలుసు. అలా చూస్తూ నించుండిపోయింది.

బాధ్యతలు, బాధ్యతలు! "జాగర్తగా కనిపెట్టుండు!", "బి కేర్‌ఫుల్!"—హాస్పిటల్లో అంతా జాగ్రత్తగానే ఉండాలి. ఉంటారు కూడాను. లేబిల్ చూడకుండా, నెంబరు చూడకుండా మందులు పోసేస్తే బెడ్ దానంతటదే ఖాళీ అయిపోతుంది. అంతా అతిజాగ్రత్తగానే ఉంటారు. అయినా తమాషాలు జరుగుతూనే ఉంటాయి; ప్రమాదాలూ జరుగుతాయి. పిల్లల్ని స్నానాలు చేయించేటప్పుడు మార్పిళ్ళు జరగటంలాటివి. ఎక్కడో ఏదో హాస్పిటల్లో మెటర్నిటీ వార్డులో ఊరకుక్క ప్రవేశించి ముప్పయ్యారుగంటల పసికందును పసిబిడ్డని తినేసిందట—ఆవార్త తెలిసేక ఈ హాస్పిటల్లో ఓ చిన్న అలజడి రేగింది. చీఫ్ సర్జను రోజుకి నాలుగైదుసార్లు మెటర్నిటీవార్డుకొచ్చి తలుపులు సరిగ్గా వేస్తున్నారా లేదా అని, నైట్ డ్యూటీవాళ్ళు సరూ నిద్రపోవడంలేదుగదా అని, జాగర్తపడి వెళ్ళేవాడు, ఓ పదిరోజులపాటు వరుసగా.

"సిస్టర్!' ఎక్కణ్ణుంచో నీరసమైన కేక.

జవాబు చెప్పకుండా నడిచి అటు వెళ్తోంది రాధ.

'సిస్టర్!' మళ్ళీ నీరసంగా విచ్చిపోయంగా పిలుపు.

"యస్, ప్లీజ్—ఏమమ్మా, ఏం కావాలి?'

ఇరవైఆరోనెంబరు బెడ్‌మీద పేషెంటు—

'ఇక్కడ కూచోండి—చాలా బాధగావుంది—' అంది.

'పర్వాలేదమ్మా. తగ్గిపోతుంది.'

"కూర్చోండి సిస్టర్—'

"అట్లా నీ ఒక్క బెడ్ దగ్గిరా కూర్చుంటానికి వీల్లేదమ్మా—'

"ఊం—" మూలిగింది పేషెంటు. "నన్నెందుకు బతికించారూ—?"

"తరవాత చెబుతాన్లేవమ్మా, పడుకో—"

"......నాలాంటివాళ్ళు బతక్కపోతే లోకానికి వెలితా?—"

"ఇప్పుడవన్నీ దేనికిలేమ్మా. నిద్రపో—ఎవరు లేకపోయినా, లోకానికి వెలితిలేదు. అందరూ వుంటేనే లోకం అవుతుంది. బాధకి వెరిచి, చనిపోడం పిరికితనంగదమ్మా"

"—పిరికితనం! — గతిగత్యంతరం లేకపోతే ఏం చెయ్యాలమ్మా.'

'బతికుంటే గతి ఉంటుంది—నీ కడుపులో పాపే నీ గతి చెబుతాడు.'

'—అబ్బా' డాక్టర్ని పిలవ్వమ్మా.'

'—ఇంకా టైము కాలేదమ్మా. కాసేపు నిద్రపో.—'

* * *

'పాపేమంటున్నాడు?—' పనిమీద వార్డులో నడుస్తూ, ఇరవైఆరో బెడ్‌మీదున్న అమ్మాయిని అడిగింది రాధ.

'సిస్టర్ని చూస్తానంటున్నాడు—' నవ్వింది పేషెంటు.

'ఊహూ' అలాగేం? — లోకమంతా చూస్తానంటంలే?—' రాధకి కూడా వొచ్చింది. చేతులో మందుసీసా పట్టుకుని ఒక్కనిమిషం ఆగుతానన్నటు నిలబడింది.

"మీ మేలు మరిచిపోలేను సిస్టర్—చావుబ్రతుకులమధ్య, కాంక్షావైరాగ్యాలమధ్య నలిగిపోయి కొట్టుకుంటున్న నాకు ఈ బంగారుబాబుని ప్రసాదించి మళ్లీ నన్ను మనిషిని చేశారు—మీరు అంత శ్రద్ధతో అంత శ్రమపడి చెయ్యకపోతే ఈపాటికి నే నెక్కడుండేదాన్నో—'

"ఏం, పెద్ద చెయ్యలేదు లేవమ్మా—అదంతా మా డ్యూటీయేగా!"

"అంతా డ్యూటీ ఎలా అవుతుంది సిస్టర్— ఏదో ఓ ప్రత్యేకమైన అభిమానం ఉంచుకుని చేసేరు. మా వాళ్లెవరో దగ్గరుండి అన్నీ ఉపచారాలూ చేస్తున్నట్టుందిగాని పరాయిస్థలంలో, ఓ ఆసుపత్రిలో ఉన్నట్టు లేనేలేదు, నాకు! — నామీద మీ కెందు కింత అభిమానం?"

"పోనీ అలాగే అనుకోండి—" రాధ నవ్వింది. మా కందరూ ఒకటేనమ్మా. ఎవరిమీదా ప్రత్యేకమైన అభిమానం ఉండదు. ఆపదలో ఉంటారు కాబట్టి ఎవరు ఏ స్వల్ప పరిచర్య చేసినా మా పేషంట్లందరికీ అలా అనిపిస్తూ ఉంటుంది — 'హఠాత్తుగా పేషంటు మొహం చూసింది రాధ— ఆదేమిటమ్మా ఏడుస్తున్నావా?— కన్నీళ్లు పెట్టకమ్మా, టెంపరేచరొస్తుంది—"

పేషంటు కన్నీళ్లు వొత్తుకుంది. ఆప్యాయత చూపినప్పుడల్లా ఏవో జ్ఞాపకాలు నన్ను బాధిస్తుయండి!—"

పేషంటు తన వృత్తాంతం చెప్పబోతోందని గ్రహించింది రాధ. "ఒస్తానమ్మా. రెస్టు తీసుకో.... ఈ దోప్ యాభై ఎనిమిదో బెడ్ పేషంటు కివ్వాలి' అని చకచకా నడిచి వెళ్ళింది.

* * *

"అబ్బ! ఈ మందేమిటమ్మా, నా జీవితంలాగే ఇంత చేదుగాఉంది!" మందు తాగేసి, చిన్న నవ్వుతో అడిగింది, ఆ పేషంటు.

రాధకి నవ్వువచ్చింది. 'తియ్యటిమందూ, కమ్మటి జీవితం, కావాలనుకుంటేమాత్రం అందరికీ దొరుకుతాయా ?'

"సిస్టర్ విచిత్రంగా మాట్లాడుతున్నారివాళ—"

"చిత్రమైన మాటకి విచిత్రమైన సమా

'ఆంధ్రసచిత్రవారపత్రిక'లో
ప్రకటనలు మీవ్యాపారాభివృద్ధికి
తోడ్పడుతాయి.

తరచుగా మూత్రవిసర్జన

చక్కెరతోగాని, చక్కెర లేకుండగాని తరచుగా మూత్రము వెలువడుట మిక్కిలి ప్రమాదకరమైన దిన్నాము. శరీరాన్ని గుల్ల చేయడమే కాకుండా ఈ వ్యాధి, తన బంధంలో చిక్కినవారిని ఆరోజుకారోజు మృత్యువుకు ఆసన్నుని చేయును. ప్రథమదశలో శారీరక, మానసిక శ్రమలకు యిచ్ఛగించకుండుట, నడుములో నొప్పి, చూపుమాంద్యము, తొడల్లో తిమ్మిరి, నరముల బలహీనతతో ఈ వ్యాధి పొడచూపును. పై లక్షణములతో కూడిన వ్యాధికి వెంటనే తగిన చికిత్స చేయించకున్నచో, అధికదాహం, ఆకలి, గొంతు ఎండిపోవుట, దురదలు, కాళ్ళలో మగుళ్ళు, తూకం తగ్గడం, శరీరమంతా పొట్టు, కీళ్ళనొప్పులు, కంటిపొరలు, క్షయ, గడ్డలు, రాచపుండ్లు, ఇట్టి భయంకర బాధాకరమైన వ్యాధులు యెన్నో సంభవింపవచ్చును.

"పినస్ ఫారమ్" మాత్రలు వాడి అనేక వేల మంది తమ బాధలనుండి నివారణపొంది మృత్యు కరాళమునుండి రక్షింపబడిరి. "పినస్ ఫారమ్" శాస్త్రీయ పద్ధతులమీద ప్రాచీన యూనాని వైద్య విధానం ప్రకారం అమూల్య ఔషధుల శాకపదార్థముల, స్వాభావిక క్షారముల సారముతో తయారైనవి. "అమిత దాహము, మూత్రంలో చక్కెర తగ్గి పలుమారు మూత్ర విసర్జనచేయు అవసరము 2 లేక 3 రోజులలోనే మీకు చాలా భాగము నివారణ యగును. కొద్దిరోజులలోనే మీకు పగానికిపైగా స్వస్థత చేకూరినట్లనిపించును. "పినస్ ఫారమ్" కొద్ది వ్యయముతో సుఖముగా, తేలికగా సేవించవచ్చును. దీనికి ప్రత్యేక పథ్యములేదు. నిరాహారముగానుండే అవసరంలేదు. రోగులు పుష్టికరమైన ఆహారము తినేందుకై ఇదివరకటికంటే ఎక్కువ రకాల ఆహార పదార్థములు తీసికొనవచ్చును. వివరములుగల ఇంగ్లీషు కరపత్రములు అడిగినవారికి ఉచితముగా పంపబడును. 50 బిళ్ళల ఖరీదు రు. 6—75 న. పై. మాత్రమే. పోస్టేజి నిమిత్తం రు. 1—6 న. పై. అదనం. (ఒకేసారి రెండు) అంతకుపైగా సీసాలను తీసికొన్నచో పోస్టేజి ఉచితం,

(SELLING AGENTS)
Barrys Commercial Corporation
(A. P. W.)
27/A, Dhurumtollah Street
CALCUTTA - 13.

ఇద్దరు అబలలు

ధానం—నే నామాత్రం ఊహించలే దనుకున్నావా?' అని ఛార్టువేపు చూసి—'రజియా; నీ పేరు!—రజియా! ఎవరో నిన్ను అన్యాయం చేసేరు! అవునా?—ఆవేశంలో తప్పటడుగు వేసేవు......?'

"అవును సిస్టర్—అప్పటి కది తప్పటడుగని అనిపించలేదు—ఆ పాపానికి ఈ ఫలం—అయినా నా కీ బిడ్డమీద ఇంత మమకారం కలుగుతోందేమి, అని తెల్లబోతున్నాను!'

రాధ మళ్లీనవ్వింది. 'అది సృష్టిలోనే ఉందమ్మా. తల్లికి ద్వేషించటం చాతవదు!"

"—నా క్లాస్‌మేట్, అతను — క్రిష్ణ—మన మిద్దరం ఒకటన్నాడు, మతాలన్నీ ఒకటన్నాడు. పదిహేనురోజుల్లో నే నతనికి మొహం మొత్తాను. కనిపించడమే మానేశాడు. రెండునెల్లు కాలరిగేటట్టు తిరిగి, కళ్ళు కాయలుకాసేటట్టు చూశాను. ఈలోగానే మా బంధువుల్లో ఓ అబ్బాయితో పెళ్ళి స్థిరపడింది......నా కడుపులో ఏదో కదుల్తోందనీ, అది మా ప్రేమఫలం కాబోతూందనీ తెలుసుకుంటున్న రోజులవి. క్రిష్ణ వస్తాడు; నన్ను ఎప్పటికైనా స్వీకరిస్తాడనీ నమ్మకం చెరగని రోజులవి......మెదలకుండా పెళ్లికి ఒప్పేసుకుంటే ఆపద గడిచిపోతుంది. సంఘందృష్టిలో నాకు భర్త. నా పాపకి తండ్రీ దొరుకుతాడు......కాని ఒకరి చేతుల్లో మోసపోయి, అది కప్పిపుచ్చుకోటానికి ఇంకోర్ని మోసంచెయ్యడానికి ఇష్టంలేకపోయింది. ఇల్లువిడిచి వచ్చేశాను—చదువు ఉంది. తగుమాత్రం నగలున్నాయి; ఉద్యోగం కోసం ఎంతో తిరిగాను. కాని, దినదినం అభివృద్ధిచెందుతున్న నా పాపఫలం — దాని బాహ్యస్వరూపం చూసి లోకులు వేరేవిధంగా గుర్తించారు. ఒకరిద్దరు అన్నారు కూడాను—నాబోటి శీలంలేని మనిషి ఏ ఆఫీసులో పనిచేస్తే ఆ ఆఫీసుకే అప్రదిష్ట అని! ఆరునెలలు గడిచాయి. నగలన్నీ కరిగిపోయాయి; గర్భమేమో నిండింది. ఎక్కడికీ వెళ్ళడానికి తోచలేదు....... ఈ నిందా, కష్టమూ మోసేకంటే చావాలనిపించింది......"

రాధ నిశ్శబ్దంగా వింటూ నించుంది. ఆమెకి తెలియకుండా కనుకొలకుల్లోంచి రెండశ్రువులు రాలాయి.

"రజియా!......"

"........"

"నా కొక్క వాగ్దానం చెయ్యాలి నువ్వు!"

"నేనా—?"

"నువ్వే—ఎప్పుడూ ఆత్మహత్య చేసుకోడానికి తలపెట్టనని—మాటియ్యి"

"..........."

"దీనికే ఇంత ఆలోచనా? — ఆత్మహత్య చేసుకుంటే—ఈ బాబేమవుతాడో తెలుసా?—"

"దిక్కులేనివాడవుతాడు—"

"వాణ్ణి దిక్కులేనివాణ్ణి చేయ్యడానికి నీకు హక్కులేదు—"

ఏదో చిరకాలపరిచితుల్లా మాట్లాడేసుకుంటున్న వాళ్లిద్దరికీ డాక్టరు రాక తెలియలేదు!

"రాధా! — ఓ! ఏదో మాట్లాడుకుంటున్నారే! ఎలా వుంది పేషంటు?—ఏదీ ఛార్టు?"

డాక్టరుకి నమస్కరించింది రజియా.

*　　　*　　　*

"నిన్నివాళ డిశ్చార్జి చేస్తున్నారు రజియా!—రాధ పిలుపు విని ఉలిక్కిపడింది రజియా.

"ఆ—? డిశ్చార్జి చేస్తున్నారా?" అని తెల్లబోయింది.

రాధ నవ్వింది. "ఏం, ఇక్కడే ఉండిపోదామనుకుంటున్నావా?—నీకూ, మీ బాబుకీ ఆరోగ్యం చేకూరింది. ఆస్పత్రి రూల్సు ప్రకారం మీ రిక్కడ ఉండక్కర్లేదు."

రజియా మొహంలో 'ఎక్కడికి వెళ్లను—?' అన్న భయం ప్రస్ఫుటంగా రూపం పొందింది.

"నా బిల్?—"

"నువ్వు హాస్పిటల్‌బైట స్పృహతప్పి పడున్నప్పుడు నీదగ్గిర నూటఇరవై రూపాయ లున్నాయి. నీ బిల్లు నువ్వు ఇచ్చుకున్నావు—"

"నే నెక్కడికి వెళ్లను సిస్టర్—?"

"ఏమో—?"

"ఏమో!—"

రాధ ఆమె నిశ్శబ్దాన్ని భరించలేకపోయింది.

"మీ తల్లిదండ్రుల్లేరా?"

"ఎందుకులేరు సిస్టర్—తల్లిదండ్రులూ, ఆరుగు రన్నలూ—కాని వాళ్లకి మొహం చూపించే ధైర్యం గాని, అవకాశంగాని నాకు లేవు"

"నీ క్రిష్ణ దొరుకుతాడేమో?"

"ఇంకెక్కడి క్రిష్ణ?—అతను బెంగాల్ పారిపోయాడు. అక్కడెక్కడో కులాసాగా కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు, భార్యామణితో—"

"మరైతే ఎక్కడికి వెళ్తావ్?"

రజియా మాట్లాడలేదు. మౌనంగా బిడ్డని పొదువుకుని వేదనంతా ముఖంలో ఉన్నా, పెదవుల్లో అమృతంతో వాణ్ణి ముద్దులాడింది. "నా చిన్ని బాబూ, పుట్టకముందే నీకు కష్టాలు ప్రారంభమయ్యాయిరా" అని విలపించసాగింది.

రాధ మరో పేషంటుదగ్గిర పనిచూసుకొని వచ్చేసరికి ఇంకా రజియా ఏడుస్తూనేవుంది. "ఎంతపని చేశాను నేనూ!—"అనుకుంటూనే రజియా దగ్గిరి కొచ్చింది. వీపుమీద చెయ్యివేసింది. చెయ్యి కంకాలతో మనస్సు ఆమెని వారిస్తోంది. "ఇది అనవసరపు బాంధవ్య"మని నచ్చజెప్తోంది. రాధ చిరునవ్వుతో "రజియాజీ!" అంది.

రజియా లేచి భయంగా చూసింది. "ఇప్పుడే వెళిపోవాలండీ?"

"ఇప్పుడే వెళ్దాము, రా!"

"ఒక్క రెండురోజులు టయిమ్ ఇప్పించండి. నే నేదీ ఆలోచించుకోలేదు."

"ఏంఆలోచించక్కర్లేదు. మా ఇంట్లో ఉందువుగాని పద"

రజియా మాట్లాడలేకపోయింది. వెయ్యి సందేహాలు ఆమె కళ్లలో విజృంభించాయి. అవన్నీ రాధ చిరునవ్వుతో సమసిపోయాయి.

* * *

"సిస్టర్!"

రాధ నవ్వింది.

"సిస్టరంటే అక్కా......"

"అవును సిస్టర్"

"నన్ను అక్కా అని పిలుస్తే సంతోషిస్తాను"

"తప్పకుండా అలాగే పిలుస్తాను. అక్కా!"

"ఏం చెల్లీ?"

"నా సందేహాలేవీ తీరలేదు—"

"సందేహాలు పుట్టడం భీరువుల లక్షణం—"

"నన్నెంతకాలం భరిస్తారు?"

"ఇక్కడుండడం నీకు కష్టంగా ఉందా?"

"అంతమాట నే ననగలనా? పుట్టింట్లో కూడా ఇలా జరగదు, ఎవరికీనూ."

"మరి—?"

ఏదో చెబుతుంది. ఎలాగో సంభాషణ మళ్లిస్తుంది. అసలు ఇంట్లో ఏం అడిగేందుకూ మనిషి దొరకదు. ఉదయమే వెళ్తుంది. ఒంటిగంట కొస్తుంది. మళ్లీ నిద్రపోయి లేచి ఆపనీ ఈపనీ చేసుకొని రాత్రి వెళుతుంది. నైట్‌డ్యూటీ షిఫ్టు మళ్లీ ఈవారంకూడా రాధదేలా వుంది. పొద్దుట కూడా కన్సల్టింగ్ డిపార్టుమెంట్లో పని ఉంటోంది.

పొద్దుటే తల్లితోబాటు లేస్తారు; ఇద్దరు అబ్బాయిలు. రామకృష్ణుల్లా ఉంటారు. నీలం నిక్కర్లూ తెల్లటి చొక్కాలూ కట్టుకొని వెళిపోతారు. పాఠాలు వల్లెవేసుకుంటూ పదిమంది సందడితో సాయంత్రం వస్తారు. వాళ్లకి భోజనం పట్టుకెళ్లేమనిషి మాణిక్యం — ఆమే హొటల్నుంచి పెద్ద కేరియర్‌తెచ్చి అందరికీ అన్నం సర్దిపెడుతుంది.

రజియా వచ్చినదగ్గర్నుంచి అన్నంకోసం వేరేగిన్నె పట్టుకెళ్తోంది మాణిక్యం.

"మోహన్‌బాబూ!"

"ఇదుగో వచ్చేనమ్మా—"

"తమ్ముడేడీ?—"

"బట్టలేసుకుంటున్నాడమ్మా."

"తొందరగా రమ్మను. పరీక్ష లెప్పుడు?"

"సోంవారంనించి."

"జాగ్రత్తగా చదువుతున్నారా?"

"చదువుతున్నావమ్మా."

"పిన్ని చెప్పినట్టు వినండి. ఏమైనా తెలియకపోతే పిన్ని నడగండి. నాకు టైమవుతోంది; వెడుతున్నా."

"అలాగేనమ్మా."

రోజులు, రాత్రులు గడుస్తున్నాయి. తెలియకుండా గడుస్తున్నాయి. రోజులు తెలియకుండా గడిస్తే కష్టంలేకుండా గడిచిపోతున్నట్టు లెఖ్క. కాని, రజియా నిశ్శబ్దాన్ని ఎదుర్కోలేకపోతోంది. సందేహాలకి తట్టుకోలేకపోతోంది. ఆదరవైపరీత్యాన్ని భరించలేకపోతోంది.

"రజియా—"

"ఏమక్కా?"

"మీవాడి పేరేమిటమ్మా?"

"నువ్వుపెట్టు అక్కా—నీమాట కెదురు చెప్పను—నువ్వేదంటే అదే—"

"—కిరణ్—అందా మనుంది—నీ జీవితానికి వాడే ఒక కాంతికిరణం—నచ్చిందా?"

"నచ్చిందక్కా—ఒక్కమాట అడగనా?"

"అడుగూ."

"నే నెన్నాళ్లు ఇలా ఉండడం?—బావగారు వస్తే బాగుండదేమో"

"ఏ బావగారు?"

రజియా నవ్వింది. "ఇంకే బావగారు?—మీ—"

రాధ మొహం తిప్పుకుంది. "అలాటి భయమేమీ లేదు. ఎవరూ రారు."

"అక్కా—?"

రాధ నిట్టూర్పు విడిచింది. "అవునమ్మా—రారు."

రజియా మాట్లాడలేకపోయింది.

"నాది మానిన గాయం; నీది ఇప్పుడే తగిలిన పచ్చిగాయం. అంతే తేడా. మనిద్దరం ఒక్కలాగే వంచించబడ్డాం."

"అందుకా, నాబాధ పంచుకున్నావు!" అనుకుంది రజియా. కాని, రాధమెడలో మాంగల్యం ఉంది. అది పవిత్రమైన వివాహచిహ్నం. వివాహితలు ఎలా మోసపోతారో రజియాకి తెలియలేదు. హిందూ దంపతులు కట్టుబడతారనే, ఆమె నమ్మకం.

"నీ కథ నేను తెలుసుకోకూడదా అక్కా?"

రాధ మాట్లాడలేదు.

"నీ బాధ నేను పంచుకోకూడదా అక్కా?"

"—నీ మనసు దానికి తట్టుకోలేదు చెల్లీ—చెప్పడం అంతకష్టమూ కాదు; చెప్పకూడనిది అందులో ఏదీ లేదుకూడాను.

"కాని—మీవారు బ్రతికే ఉన్నారుగా" మాంగల్యంవేపు చూస్తూ అంది రజియా.

"అవును చెల్లీ — నా కెప్పటికైనా నన్ను స్వీకరిస్తారనే వారి చిహ్నాలన్నీ ధరించి ఉన్నాను—"

ఇద్దరు బిడ్డలూ, ఒక జత మాంగల్యాలూ—ఇవా, వారి చిహ్నాలంటే?

రాధ చెప్పసాగింది.

"—మా పెద్దలందరూ నేను అనుకున్నవిధంగానే — నేను కోరిన వరుణ్ణే నాకు వరుడిగా నిర్ణయించేరనగానే ఎంతో ఉబ్బిపోయాను. వారి రూపం, గుణం, చదువూ అన్నీ అందరికీ నచ్చడం నా అదృష్టమే అని ఆనందించాను. వారికి మేనరికం ఉండడం వల్ల కొన్నాళ్లు నిరుత్సాహపడ్డం జరిగింది. కాని మేనరికం వారికి ఇష్టంలేదనీ, వారూ నన్నే కోరారని తెలిశాక మావాళ్లు ప్రయత్నాలు చేశారు. పెద్ద చదువులకి అమెరికావెళ్ళి రెండేళ్లు ఉండి వస్తాడు మా అబ్బాయి, అని వాళ్లనాన్నగారు చెప్పగానే ఆ మేనరికంవాళ్లు వాళ్లపిల్లకి వేరే సంబంధం చూసుకోడంతో నాకు ఉన్న ఒక్క ఆటంకమూ తొలగిపోయినట్లైంది.

'—ఇప్పు డనుకుంటే చిత్రంగా ఉంటుంది—నే నెప్పుడూ వారికోసం వేచి ఉంటున్నాను; నాటినుంచి నేటివరకూనూ. అమెరికావెళ్ళి ఇంకా పెద్ద

ఏఱుదాటని మావ మనసు

వి. వి. సుబ్బారావు

ఏఱు దాటొత్తాన ఓలమ్మో—నిన్ను
ఎగరేసి కెల్తాన నా రాణి!
సుక్కల్లా సినవోడు—నిక్కసూత్తుంటేని
నక్కంగ నావ నీ—పక్క కొత్తాదంట...
సెలపటి నడుమనే—సుడిగుండ ముందంట
మన ప్రేమ జడిలోన—సుడిగిడి విడిపోవు!...
సివురు టాకులమీద—కోయిలే సిత్రంగ
కోయంటు సైగగా—గొంతెత్తి పిలువంగ...
నామీది నీ మనసు—పగ్గమై లాగంగ
బరబరా నా నావ—పరుగులిడుతుండంగ...
ఏటికద్దరి నీవు—ఏకూరుతుండంగ
ఎనకనే జడపట్టి—ఎకనక్క మాడంగ...
ఏరు దాటొత్తాన ఓలమ్మో!
ఎగరేసి కెల్తాన నా రాణీ!

చిన్నపిల్లల ప్రశ్నోత్తరాలు

1. ప్రపంచపు జనాభా ఎంత ?
2. ఏ మిఠాయిలు మీకు మీ సొమ్ము విలువనిస్తాయి ?

నైజామ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీ లిమిటెడ్,
హైదరాబాదు (ఎ.పి.)

NSZ-1310 TG

కుటుంబము అంతకీ...

కాల్గేట్ ఆల్ - పర్‌పస్ టాల్కులో వింతైన పుష్పముల
చాలసేపు ఉండే పరిమళము లభిస్తుంది

పొదుపు మరియు
పేరుగాంచిన కాల్గేట్
నాణ్యత....

స్నానానంతరము,
దుస్తులు ధరించే ముందు
మరియు వీధిలోకి
వెళ్లునపుడు, కాల్గేట్
టాల్కును మీ ఒళ్లంతా
జల్లుకోండి....

మృదువైన మరియు
సౌమ్యమైన
యీ పౌడరు
పాపాయి లేత
చర్మమునకు దివ్యమైనది.

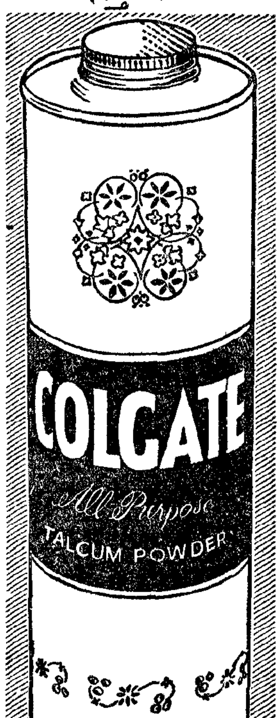

కాల్గేట్
ఆల్-పర్‌పస్ టాల్క్

CAPT. 6.1-TEL

ఇద్దరు అబలలు

చదువు చదువుకుని వస్తారని వారికోసం వేచి ఉన్నాను; ఆ రెండేళ్ళూ. రెండేళ్ల అనంతరం వారు నా నోములు పండించడానికి, నా జీవితంలో వెన్నెల చూపించడానికి వచ్చేరు. మా కిద్దరికీ వివాహమై పోయింది. అప్పుడప్పుడు నా కనిపించేది—ఈ రెండేళ్ళలోనూ రూపంలో పెద్ద తేడా లేకపోయినా, అంతస్సులో వారి కేదో కాఠిన్యం పెరిగినట్లు. కాని, ఏళ్లుపై బడి, జ్ఞానం వృద్ధిచెంది, ప్రాపంచిక చింత ఎక్కువయితే కాఠిన్యం ఎలాగూ తప్పదని సరిపెట్టుకున్నాను.

"—కొన్నాళ్ళకి తెలుసుకున్నాను—నిజరూపం. వారు విదేశాల్లో ఆర్జించిన జ్ఞానంకన్నా అజ్ఞానమే ఎక్కువని. క్లబ్బుల్లో జూదాలూ, ఖరీదైన త్రాగుడూ అలవాటయ్యేయి వారికి. సంపాదన ఎక్కువై, సంఘంలో స్థానం పెద్దదవడాన్ని, ఈ దురవాట్లన్నీ సభ్యతగా చెలామణీ అయ్యేవి. నా మనస్సుమాత్రం కుమిలిపోతూ ఉండేది.

"—ఇంట్లో కూడా నా స్థానం నానాటికి దిగజారి పోయింది. వారి స్నేహితులందరికీ — మగా, ఆడా చాలామంది ఉండేవారు—వాళ్లకి టిఫిన్లూ, కాఫీలూ, డిన్నర్లూ అమిర్చిపెట్టడమే నాపనై పోయింది. నే నందుకోసమే నన్నట్లు ప్రవర్తించే వా రాయనా, ఆయన స్నేహితులూ కూడానూ. చిరునవ్వుతో నేను వారికి ఎదురువెళితే చీదరింపుతో ఛీత్కారంతో నన్నాయన సత్కరించేవారు.

"అయిదేళ్లు గడిచేలోగా ఇంట్లో ఈ ఇద్దరు బిడ్డలూ వెలిశారు; భరించరాని ఖర్చుల ఫలితంగా విలువైన సరుకంతా పీఠం ఎత్తుకొని వెళ్ళిపోయింది. ఇల్లు కేళీమందిరం అయి, క్రమంగా నరకమై పోయింది.

"నాకు మరీ బాధ అనిపించిం దేమిటంటే ఆయనకి— ఆయన సంతానంపైనికూడా కాస్త మమత లేకుండా పోయింది. నేనూ, నా పిల్లలూ ఒకనాడు వారి కళ్ళకు వెన్నెల వెలుగులూ, రత్నాలూ, ముత్యాలూ, దీపాలూ అయితే, ఆనాడు వారి మార్గాని కడ్డుపడే ముళ్లకంచెల్లా అయ్యాం. అయినా, ఆడదానికి మొగుణ్ణంటిపెట్టుకొనుంటే అదొక ఆత్మబలం. ఆ బలం కోసం, లోకులదృష్టిలో హీనపడకుండా ఉండేందుకు, ఆయన్నే నమ్ముకొని మంచిరోజులకోసం, ఆయనలో మార్పుకోసం ఎదురు చూసేను — డబ్బు తెమ్మనేవారు, మా నాన్న నడిగి. లేకపోతే నానా మాట్లనేవారు. ఆత్మాభిమానం చంపుకుని మా నాన్న నడిగి చాలాసార్లు తెచ్చాను.

"—ఒకనాడు ఎలాగో వారిమాట కెదురాడాను. తెస్తే విలాసాలకి ఖర్చు చేస్తున్నారుగదా, లేకపోతే నే ఏమైనా దార్లోకి వస్తారనిపించి మొండికేసి మొరాయించాను. ఆరోజు ఆయన నాలుగు ఉపాయాలూ ప్రయత్నించారు. ఆఖరికి "నువ్వుచస్తే శని విరగడవుతుం" దంటూ స్పృహ తప్పేవరకూ కొట్టారు.

"మళ్లీ లేచేసరికి నిశిరాత్రయింది. పనిమనిషి పక్కన కూర్చుంది. పిల్లలు బెంగపెట్టుకున్నారు లెమ్మంటోంది. నా కేమీ ఓదార్పు కలగలేదు. ఆయన ఎప్పుడైతో కొట్టడందాకా వచ్చారో నా కా ఇంట్లోనేగాక, ప్రపంచంలోనే స్థానంలేదని నిశ్చ

యింటికున్నాను—ఎవరూ చూడకుండా నదివేపు పారిపోయాను. గట్టుమీసి పారుతోంది గోదావరి. ఆ గలగల చప్పుడులో ఎంతో విశ్రాంతి కనబడి ఇక్కడికి రాలేదా అని ఎవరో ఉన్నార్పెనించినట్టయింది. క్షణమాత్రం పాలబుగ్గల పసిడిపాపలూ—పడి మాసాలూ మోసిన అమ్మో గుర్తొచ్చారు. కాని మరుక్షణమే అంతులేని అవమానాల్లో అంతం లేని జీవితం నన్ను భయపెట్టింది. ముందుకి ఉరికాను

"వెనకనుంచి ఎవరిదో బలమైన చెయ్యి—నా భుజం పట్టుకుని ఆపేసింది. నిర్ఘాంతపోయాను. భయంతో, అవమానంతో నా తల వాలిపోయింది." "ఎంత సాహసం తలపెట్టావు రాధా—" అని ఎవరో నన్ను మందలించారు — గొంతుక విని గుర్తుపట్టాను—ఆయన మా పక్కింటి వాసుదేవరావు గారు. పిల్లల్లేరని నన్ను బిడ్డలా చూసుకొని చాలా కాలం నన్ను వాళ్లింట్లోనే ఉంచుకొన్న బాబాయి గారు. "ఇంకెప్పుడూ ఇలాటి ఘోరం తలపెట్టనని ఈ బాబాయిమీద ఒట్టెయ్యమ్మా—" అంటూ నన్ను ఇంటికి తీసుకొచ్చారు.

"ఇంటికి రాగానే ఆయన నన్ను పలకరించారు. పక్కనే ఒకామె ఎవరో వాళ్లావిడగా ముస్తాబు చేసుకొని ఉంది. "చావాలనుకున్నావే, వాళ్ళ మళ్లీ బొప్పుడించేవేం?"—

"నీ బాధ్యత ఎరిగి ప్రవర్తించవమ్మా. పసి కందుల్ని ఈ పరిస్థితుల్లో అన్యాయంచేసిపోవడం కన్నా పాపం ఉండదు" అని వెళ్లారు బాబాయి గారు.

"మీ వైపా?" అని మావారి ప్రక్కనున్నామె అడిగింది.

"అవును.ఒట్టి సెన్సులెస్ ఫూల్. పశువు నయం. ఇంతికంటె" అన్నారాయన. ఇద్దరూ పగలబడి నవ్వుకుంటూ మేడమీదికి వెళ్ళిపోయారు. మెట్ల దగ్గిర నిద్రలేనిరాత్రి గడిపాను. ఎంతచేసి అవమానాలూ సహించడానికే, ఈదేశంలో ఆడవాళ్ళు పుట్టడం. భూదేవంతటిది కడుపులో గడ్డపార వేస్తే, నాలుగుపోట్లు పొడవంగానే రాయితగిలి ఇక భరించలేనని మొండిమొహం పెడుతుంది. ఆడది మా తం అంతులేని అవమానాలు కడలేని కష్టాలూ భరించవలసిందే.

"తెల్లవారుతూ ఉండగా వారిద్దరూ సామాన్లతో మేడదిగారు. "బొంబాయివెళ్ళి ఇంకో ఉద్యోగం చూసుకొని వస్తా" నన్నా రాయన. బొంబాయిలో ఈయన వెళ్లి చేసే ఉద్యోగమేమిటో తెలుస్తూనే ఉంది.

"అదే ఆఖరు దర్శనం వెళ్ళీ"

"ఆనాటినించి అక్కడ ఉండలేక, నాన్నగారి దగ్గిరికొచ్చి ఆయన సలహాతో పిల్లల్నిద్దర్నీ వారి దగ్గిరుంచి నర్సు ట్రెయినింగుపొంది, ఈ ఊళ్లో ఈ హాస్పిటల్లో ఉద్యోగానికొచ్చేను—ఈ ఇద్దరు పిల్లల్నీ, ఆ తీక్కలేని రోగుల్నీ పోషించుకుంటూ, ఆయన శుభవార్తకోసం, ఆయనకోసం ఇలా ఎదురు చూస్తున్నా నమ్మా—"

చిరతో కన్నీళ్ళు ఒత్తుకుంది రాధ.

"ఎంత విషాదజీవితం అక్కా నీది!—నేనే అను కున్నాను" అంది రజియా.

"నీకు నేను చాలా కృతజ్ఞురాల్ని వెళ్లీ. నీమూలంగా నేను ఆధ్యాత్మికంగానూ, ఐహికంగానూకూడా తరించాను" అంది రాధ. రజియా రెండుచేతులూ పట్టుకొని మృదువుగా నొక్కుతూ.

"నామూలంగానా?—ఏమిటక్కా నువ్వంటు న్నది?"

"అవునమ్మా నీ మూలంగానే. నువ్వు నా కళ్ళు తెరిచావు. అనుభవం నాకేమీ పాఠం నేర్పక, ప్రతిదీ రూపాయిలా స్కేలులో లెక్క కట్టుకుంటూ ప్రాపంచికమైన చింతతో బ్రతికాను. ఉద్యోగం చేస్తున్నాను, జీతం తీసుకుంటున్నాను అన్న భావంతప్ప—కష్టంలోవున్నవాళ్లకి సేవచేస్తున్నాను; వారి సంతోషం భగవంతుణ్ణి సంతోషపెట్టగా నేను సంతోషంగా కాలం గడుపుతున్నాననేభావం నాకు కలిగేది గాదు. మా ఛీఫ్ సర్జన్ మమ్మల్నందర్నీ భగవంతుని సేవకులారా, అని పిలుస్తాడు. మానవసేవే మాధవసేవ అని ఆయన నమ్మకం. పతితులసేవే పరమాత్ముని సేవ అని ఆయన సిద్ధాంతం. అది అంతా ఒట్టి గాలి అనీ, పనికిరాని వేదాంతమనీ దురభిప్రాయపడేదాన్ని.

"మొదటిసారిగా నిన్ను చూసి చలించానమ్మా వెళ్లీ. నువ్వు ఆస్పత్రి కాంపౌండ్ గోడదగ్గిర పడిఉంటే మనసారా నిన్ను రక్షించాలన్న కోరికతో నిన్ని హాస్పిటల్లో జాయిన్ చేశాను. కాన్పుచేసినా, [illegible] ఏ బిడ్డకీ స్థానం [illegible] కానీ, [illegible] కున్నా—[illegible] ఒక [illegible] [illegible] [illegible] నిన్ను నిష్కల్మషంగా [illegible] ఎంత గట్టిగా నిశ్చయించుకున్నానో అంతగా నిన్ను ప్రేమించడం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]..... [illegible], నా [illegible] ప్రేమించడం నేర్చు కున్నాను.

"[illegible] నా ఆస్పత్రి [illegible]."

రజియా కన్నీళ్లు [illegible]. 'నిజమా'? [illegible].

"నీమూలంగా నేను ప్రేమించడం అనే ఒక [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]—ఈ [illegible] నా [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible]. నువ్వు [illegible] [illegible]—[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]—[illegible]—"

రజియా మాట్లాడలేకపోయింది. "నిజమా అక్కా! మీరెంత మంచివారు!" అంది.

"అక్కని మీరా— అనకూడదు" అంది రాధ; మనసారా నవ్వుతూ. ★

మనమానవదేహస్థితి

31-వ పేజీ తిరువాయి

శరీరంలోవున్న అసంఖ్యాక జీవకణములన్నీ, శుక్లశోణిత కణముల విలీనంవల్ల ఏర్పడ్డ పిండ కణము విభజనపొంది ఏర్పడ్డవే. ఆ ఒక్కకణము, అసంఖ్యాకవిభజనలు పొంది కొత్తకణములన్నీ వేరువేరు ఆకృతులూ, రసాయనిక స్వభావమూ పొంది, అనేక టిష్యూలుగా, టిష్యూలతో ఏర్పడిన అంగములుగా, అంగనిర్మితములయిన కోశములుగా ఏర్పడిపోతవి.

పిండశరీరం సైజూ, బరువూ, అందులో ఉన్న అంగముల ఆకృతి, సైజూ, బరువూ నిర్ణయించేశక్తి యేది? పిండశరీరమూ పిండశరీరాంతర్గతము అయిన అంగములూ ఒకస్థితికి పెరిగగానే, వాటివృద్ధిని ఆపుజేసే పరిస్థితులు ఏవి? అన్న ప్రశ్నలు శాస్త్రజ్ఞులను కలవరపరచినవి.

పిండవృద్ధిని నిర్ణయించే కారణాలలో అతి ముఖ్యమైనవి జెనీలు, వాటికి మరికొన్ని ఇతర పరిస్థితులు సహాకరిస్తవి.

శుక్లశోణిత సంయోగంతో యేర్పడిన అండములో spermatozoon మాతృపితృకణముల నుండి అన్నిరకముల జెనీలు వచ్చివుండాలనే నిర్ణీతం లేదు. పిండవృద్ధీ, పిండకాలంలో ఏర్పడే అంగలోపములూ, అంగవైకల్యములూ, పిండకణంలో లోపించిన జెనీలనుబట్టి ఏర్పడతవి. పారంపర్యంగా సంభవించే వ్యాధివిశేషములు వ్యక్తుల జెనీలలో మార్పులు కలిగిస్తవని భావించడానికి అవకాశం ఉన్నది. లోపించిన జెనీలతోపాటు, రోగకారకములయిన జెనీలుకూడా, వ్యక్తికి సంక్రమిస్తవి. క్రోమోజోము అలచందకాయలాగా పొడుగ్గా ఉంటుంది. అందులో జెనీలు అలచంద విత్తులలాగా నిలువుక్రమంలో ఉంటవని శాస్త్రజ్ఞులు కనుక్కున్నారు. శిరస్సునుంచి పాదందాకా ఏర్పడిఉన్న అవయవములన్నింటికీ మూలములయిన జెనీలు, క్రోమోజోములలో వరసగా ఉంటవేమో తెలియదు. అయితే అప్పుడు 24 జతలెందుకు? యోగశాస్త్రం ప్రకారం, వెన్నుపాములో Spinal Cord) ఏడుభాగములున్నవి. ఈ ఏడుభాగములూ ఏడు శరీరభాగములతో సంబంధించి ఉంటవి. వీటిని చక్రప్రహరీలు అంటారు. క్రోమోజోములో జెనీలా ఈ విభాగం కలిగే ఉంటవేమో చెప్పలేము. పిండవిభాగంగానీ, కుమార కణములలో